

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। ऋभवः, ४ विश्वे देवा वा। त्रिष्टुप्।

ऋभुक्षणो वाजा मादयध्वमस्मे नरो मघवानः सुतस्य।

आ वोऽर्वाचः क्रतवो न यातां विभ्वो रथं नर्यं वर्तयन्तु ॥ ७.०४८.०१

वाजाः- गतिशीलाः। ऋभुक्षणः- ऋभवः। उरुभासमानाः सूर्यकिरणाः। चित्किरणा इत्याध्यात्मिके। मघवानः- सम्पद्वन्तः। नरः- नेतारः। अस्मे- अस्मदर्थम्। सुतस्य- निष्पन्नेन रसेन। मादयध्वम्- तुष्टा भवत। याताम्- गच्छत। वः- युष्माकम्। क्रतवः- प्रज्ञाः। न- सम्प्रति। विभ्वः- व्यापनशीलाः। अर्वाचः- अस्मदभिमुख्यः। नर्यः- नरहितम्। रथम्- भवद्वाहनम्। आ वर्तयन्तु ॥१॥

ऋभुर्ऋभुभिरभि वः स्याम विभ्वो विभुभिः शवसा शवांसि।

वाजो अस्माँ अवतु वाजसाताविन्द्रेण युजा तरुषेम वृत्रम् ॥ ७.०४८.०२

वः- युष्माभिः। ऋभुभिः- उरु भासमानैश्चित्किरणैः। ऋभुः- उरु भासमानाः। स्याम- भवेम। विभुभिः- व्यापनशीलैः। विभ्वः- व्याप्ता भवेम। शवसा- भवच्छक्त्या। शवांसि- शक्तीः प्राप्नुयाम। वाजसातौ- अन्नलब्धौ। वाजः- गतिशीलो भवद्गणः। अस्मान्- नः। अवतु- तर्पयतु। युजा- योगमयेन। इन्द्रेण- परमेश्वरेण। वृत्रम्- आत्मावरणं शक्त्यावरणं वा। तरुषेम- हनाम ॥२॥

ते चिद्धि पूर्वीरभि सन्ति शासा विश्वो अर्य उपरताति वन्वन्।

इन्द्रो विभ्वो ऋभुक्षा वाजो अर्यः शत्रोर्मिथत्या कृणवन्वि नृम्णम् ॥ ७.०४८.०३

ते- अमी। पूर्वीः- बह्वीर्वृत्रसेनाः। शासा- स्वशासनेन। अभि सन्ति- अभिभवन्ति। उपरताति- युद्धे। उपरैरुपलैः पाषाणसमैस्तायते विस्तार्यत इत्युपरताति युद्धम्। विश्वान्- सर्वान्। अर्यः- अरीन्। वन्वन्- हिंसन्ति। इन्द्रः- ईशनाधिदेवता। विभ्वः ऋभुक्षा वाजः- एतानि ऋभूणां नामानि।

विभ्वः- व्याप्तः। ऋभुक्षाः- अन्येषामृभूणां निवासकः। ऋभवोऽस्मिन् क्षियन्ति निवसन्तीति

ऋभुक्षाः । वाजो गतिशीलः । इमे । अर्यः- शत्रोरभिगन्तारः । शत्रोः- रिपोः । नृम्णम्- वीर्यम् ।
मिथत्या कृणवन्ति- हिंसां कुर्वन्तु ॥३॥

नूदैवासो वरिवः कर्तना नो भूत नो विश्वेऽवसे सजोषाः ।

समस्मे इषं वसवो ददीरन्यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०४८.०४

देवासः- देवाः । वरिवः- सम्पदम् । नु- क्षिप्रम् । कर्तन- कुरुत । विश्वे- सर्वे । सजोषाः- सहृदयाः ।

नः- अस्माकम् । अवसे- रक्षायै । भूत- भवत । अस्मे- अस्मभ्यम् । वसवः- शरण्याः । इषम्-

सत्कामनाम् । सम्- सम्यक् । ददीरन्- यच्छेयुः । यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥४॥

Dr. Rangra